

derste dorsale Gjelle. Der er 2 trinde, traadformige Mundtraade, omtrent af Tykkelse som de inderste ventrale børsteformige Gjeller, men ikke suldt saa lange som disse, idet de kun naae $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ af de øvrige Gjellers Længde. De bemærkedes idelig at bøie og krumme sig ligesom tastende." Om denne Form er identisk med eller forskjellig fra Chone suspecta, kan for Tiden ikke afgjøres, da Krøyer ikke omtaler Mundtraadens Form og Størrelse og heller Intet nævner om Tristedeværelsen af et Par børsteformige Gjeller.

7. Chone flabelligera Krøyer, l. c. p. 34. Om denne, efter et eneste ved Tromsø fundet Exemplar, af Krøyer beskrevne Arts formodede Identitet med min Chone papillosa er allerede ovenfor talt.

Hr. Fearnley fortsatte sit i forrige Møde paabegyndte Foredrag om Kometerens Forhold til Solsystemet.

Hr. T. Broch gav en Fremstilling af nogle af ham paa Kysten af Nordlandene iagttagne Phenomener, af det Slags, der ere bekendte under Naamet Fata Morgana — hos os kaldet Hildring eller Hægning —, og søgte at vise, at disse Phenomener, saaledes som de havde vist sig for ham, ikke lode sig forklare som en Virkning alene af Refractionen i Forbindelse med de lavere Luftlags Fortynding ved den fra Jord- eller Havfladen udstraaende Varme, men at der tillige maatte foregaae en Reflection eller Afspejling i et høiere liggende tættere Luftlag, hvorved der over Gjensanden fremkom et Spejlbillede af den, lig det, der ved en Gjensands Afspejling i Vandet fremkommer under samme.

Den 3die Mai. Almindeligt Møde.

Præses gav en Beretning om Selskabets Virksomhed i det forløbne Aar 1860.

Hr. Holmboe meddelte, efter en kort Udsigt over Bottas og Layrads Opdagelser blandt Nines Ruiner, Beretning om de Result-

tater hvortil Dr. Opperts Studier over de assyriske Indskrifter have ført, at Sproget nemlig er semitisk og nær beslægtet med de forhen bekjendte semitiske Sprog. Som Beviser anførte han adskillige Exempler, dels af Ordforraadet, dels af de grammatiske Former. Han oplæste til Slutning Oversættelse af en blandt Babylons Ruiner funden Indskrift, hvori Kong Nebukadnezar erklærer, at han har gjenopbygget et Tempel og et Taarn, som ufuldendt havde ligget forladt siden Vandfloden.

Hr. C. Boeck meddeelte Bemærkninger over forskjellige Livsfunktioner hos Dyr og Planter og foreviste nogle Instrumenter til Oplysning af hans derover anstillede Forsøg.

Den 24de Mai. Møde i den filosofisk-historiske Classe.

Hr. Munch foredrog et Forsøg til en ny Læsning af en gothisk Indskrift paa en Guldring, tidligere læst af Wilh. Grimm.

Den 7de Juni. Møde i den matematisk-naturvidenskabelige Classe.

Hr. Sars meddeelte Beskrivelse med Afbildninger af fire nye parasitiske Copepoder.

Af Krebse, som leve parasitisk paa lavere Dyr, kjender man hidtil kun et ringe Antal. Herhen høre (om man ikke ogsaa vil medregne de indenfor Skallerne af forskjellige Conchiferer levende Arter af Pinnotheres) Slægterne Bopyrus og Phryxus paa Decapoder, Doridicola og Artotrogus paa Dorider, Notodelphys i Gjellesækken af Ascidier, en af mig beskreven Amphipode (Amphithoë parasitica S.) paa Huden af Holothuria tremula, Selius paa Polynoër, et andet af mig fundet lernæagtigt Dyr (maaskee det samme, som Steenstrup og Lütken anføre som forekommende paa Annelider fra Grønland) paa Polynoë nodosa, Asterocheres paa Søstjerner, samt endeel Amphipoder (Hyperinernes Familie og dermed beslægtede) paa Meduser og Siphonophorer. Af Dr. Sempers Breve fra Philippinerne (Zeitschr. für wiss. Zool. 1861

Vol. 11 p. 105) viser det sig, at der i de tropiske Have findes talrige parasitiske Krebse paa forskjellige lavere Dyr. „Paa nøgne Mollusker og Gjellerne af forskjellige Krebse, siger han, vrimler der af smaa Snyltekrebse, deg ere de for det meste Variationer af den Leydigske Slægt *Doridicola*.“

Nærværende Meddelelse omhandler fire cyclopslignende Copepoder, der synes at danne ligesaa mange nye Slægter, hvilke leve parasitisk, den ene paa en *Eolis*, den anden paa en *Terebella*, og de to øvrige paa *Sabeller*. Vistnok sidde de her omhandlede Dyr ikke som *Lernæiderne* permanent fast, idet de, ligesom *Caligiderne*, kunne bevæge sig fra deres Plads og svømme frit omkring for at opsøge sig et andet for dem beqvemt Sted; men de synes dog at være bestemt bundne til visse Arter af Dyr som deres Værter. Saaledes, for ikke at tale om de to sjeldnere Arter, vil jeg blot anføre, at *Eolidicola tenax*, og ingen anden Copepode, forekom mig i talrige Individuer paa *Eolis Drummondii*; dernæst at *Sabelliphilus elongatus*, og denne alene, fandtes ikke sjældent paa *Sabella Sarsii* og det paa tvende langt fra hinanden fjernede Localiteter, Bergen og Lofoten.

Foruden den længst bekjendte Slægt *Ergasilus Nordm.* (*Micrograph. Beitr.* 1832 p. 7) som lever parasitisk paa Gjellerne af forskjellige Ferskvandsfiske, synes især den af *Leydig* (*Zeitschr. f. wiss. Zool.* Vol. 4, 1853 p. 377) beskrevne, parasitisk paa Huden af *Doris lugubris* levende *Doridicola agilis* at staae nær ved nogle af vore her omhandlede Copepoder. Den har nemlig i sin Kropp Form nogen Lighed med min *Eolidicola tenax*, lignende Antenner, af hvilke de bageste ligeledes ere fodformige og paa Enden besatte med Hager; men den afviger væsentlig saavel fra hiin som de øvrige af mig beskrevne Former, ja fra alle andre bekjendte Copepoder, ved sine simple, ikke togrenede Svømmefødder. Endnu mere fjerne de to af *A. Boeck* (*Forh. i Vid. Selsk. i Christiania* 1859 p. 171—182) beskrevne interessante parasitiske Former, *Artotrogus* og *Asterocheres*, sig saavel ved deres kortere og bredere Krop som især ved den næbformige Mund (*Sugemund*), hvorved de nærme sig til *Caligiderne* (*Peltocephala M. Edw.*).

Blandt de af Philippi (Archiv für Naturg. 1839, 1840 og 1843) desværre ikke med tilstrækkelig Fuldstændighed beskrevne Copepoder fra Middelhavet synes endeel, nemlig Nauplius, Laophonte, Metis, Aenippe, Oncæa, Euryte og Idomene, at staae nær ved vore her omhandlede (hvis ikke nogle af dem ved nøiere Undersøgelse skulde befindes at henhøre til Familien Corycæidæ Dana) forsaavidt som de bageste Antenner hos alle disse Slægter ere simple eller udeelte, fodformige og paa Enden besatte med Kroge eller krumme Børster. Vel har Philippi ikke iagttaget Parasitismus hos nogen af disse Former, men de kunne i den Tilstand, hvori han forefandt dem („mellem Alger og sammen med andre Dyr“) let være komne bort fra deres Værter.

Endelig vise ogsaa Slægterne Notodelphys Allman (Annals of Nat. Hist. 1847) og Notopterophorus Costa (Fauna del regno di Napoli, Leuckart Arch. f. Naturg. 1859), hvilke begge jeg ved den bergenske Kyst har fundet parasitiske i Gjellesækken af Ascidier, ved Beskaffenheden af de bageste Antenner Lighed med vore her beskrevne Dyr, og navnlig den første med min Chonephilus dispar ved dens eneste og dorsale Æggesæk, men slutte sig dog ved deres vel udviklede Munddele (Maxiller) nærmere til de typiske Cyclopider

De her omhandlede fire Copepoder danne saaledes med Ergasilus (som dog afviger ved sin meget korte, kun af 2—3 Led sammensatte Abdomen og, som det synes, ved den ringe Udvikling af Maxillarfødderne) og maaskee nogle af de nys nævnte Slægter en egen naturlig Gruppe nærmest ved de typiske Cyclopider og adskilt fra dem ved deres *simple (aldrig togrenede), fodformige, paa Enden med een eller flere Kroge til Anhæftning bevæbnede bageste Antenner, samt ved den ringe Udvikling eller næsten rudimentære Tilstand af de fleste Munddele (f. Ex. Mangelen af Mandibular- og Maxillarpalper) med Undtagelse af Maxillarfødderne (tredie Maxillepar efter Liljeborg, første Fodpar efter Dana), hvilke ere vel udviklede og differere hos de forskellige Kjon, idet de hos Hannerne altid ere betydeligt større end hos Hunnerne og paa Enden forsynede med en vældig Klo.* Netop i disse Henseender komme de ogsaa overeens

med den af Dana opstillede Familie Corycæidæ og danne saaledes et forbindende Led mellem denne og Familien Cyclopidæ; men, ligesom de adskille sig fra disse sidste ved de nys anførte Characterer, saaledes afvige de fra Corycæiderne, foruden ved Andet, fornemmelig ved deres Øine, hvilke forholde sig som hos Cyclopiderne, idet de begge sidde tæt sammen dannende een eneste Pigmentplet, og mangle de for Corycæiderne saa characteristiske paa Panden siddende to store lindseformige Corneæ eller af Dana saakaldte Conspicilla. Corycæiderne synes ogsaa at være pelagiske Dyr, og Dana omtaler ingensteds nogen af dem som parasitiske.

Den omhandlede lille Gruppe af Copepoder, som til Forskjel fra de typiske kunde benævnes de parasitiske Cyclopider og som ved fortsatte Undersøgelser uidentivl vil blive forøget med mange nye Former, afgiver et nyt Beviis for Nødvendigheden af den af flere Forskere, navnlig Steenstrup, Lütken og Torell (Forh. Skand. Naturf. i Kjøbenh. 1860 p. 624 og 630) foreslaaede Forening af de fritlevende Copepoder med de parasitiske Siphonostomer og Lernæer til een eneste naturlig Gruppe. De ligne nemlig i alle væsentlige Henseender de typiske Copepoder, Cyclopiderne, der ere frie eller føre et omvankende Liv, kun at de bageste Antenner i Overeensstemmelse med den parasitiske Levemaade have, ligesom hos Siphonostomerne og Lernæerne, antaget Characteren af Gribefødder, som paa deres Ende ere forsynede med en eller flere Kroge, med hvilke de klamre sig fast til deres Værter. Naar imidlertid Steenstrup og Lütken ville inddele Copepodernes saaledes betydeligt udvidede Gruppe i tre parallelle Rækker efter Antallet og Beskaffenheden af de ydre Æggesække, da kan jeg ikke være enig med dem i at tillægge denne ene Character en saa stor Betydning. Former, saasom Cyclops, Saphirina, Ergasilus, forenes saaledes, paa Grund af at de besidde 2 Æggesække, med Chondracanthus, Lernæopoda og Lernæocera, men adskilles paa en unaturlig Maade fra de langt nærmere med dem beslægtede Harpacticus, Setella og de øvrige (nedenfor ved Beskrivelsen af Chonephilus opreguede) Slægter, hvilke kun have een eneste Æggesæk.

Da den udførlige Beskrivelse med de talrige Afbildninger er forbeholdt et senere Arbeide, meddeles her foreløbig kun en kort Characteristik af de opstillede nye Slægter, hvilken, da hver af disse endnu kun bestaaer af en eneste Art, ved Opdagelsen af flere Arter i Fremtiden vistnok vil blive betydeligt modificeret.

I. *Eolidicola* Sars, nov. gen.

Corpus subdepressum, breviusculum, postice attenuatum, segmentis feminæ decem, maris undecim compositum. Abdomen thorace angustius. Caput cum segmento primo thoracis conjunctum, plus quam semicirculare. Rostrum frontale haud prominens neque fissum. Antennæ primi paris septemarticulatæ; antennæ secundi paris pediformes, validæ, quadriarticulatæ, articulo ultimo unguibus duobus armato. Maxillipedes (3: maxillæ tertii paris) feminæ breves, triarticulati, articulo ultimo apice bicuspide (quasi chelato), maris longi, validi, subcheliformes, quinquearticulati, articulo ultimo ungue prælongo valido arcuato formato. Rami pedum trium parium primorum ambo triarticulati, ramus interior quarti paris biarticulatus. Pedes quinti paris rudimentarii, parvi, simplices (non biramosi), uniarticulati. Sacculi oviferi duo, oblongi.

Spec. *Eolidicola tenax* S.

Hyppig ved Flørøen paa *Eolis Drummondii* Alder & Hancock. Paa en enkelt *Eolis* fandtes snart kun 2—3, snart indtil 12—16 Individier, af hvilke Fleertallet var Hunner og kun 1 Han for omtrent hver 5te—10de Hun. De sad overalt paa *Eolidens* Ryg og Sider, men især dog paa og mellem dens Gjeller (Rygpapiller), og det saa stærkt fastklamrede til deres Værts Hud, at de kun ved stærkt Tryk eller Rivning lode sig jage bort fra deres Sted og da svømmede raskt omkring paa Copepodernes eiendommelige stødvise Maade. Hunnen er omtrent 1^{mm} lang fra Panderanden til Bagkroppens Ende; Hannen ganske lidt kortere, men ikke ubetydeligt ($\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{5}$) smalere over det forreste Segment af Cephalothorax, hvorimod dens første Abdominalsegment er omtrent $\frac{1}{2}$ Gang bredere end hos Hunnen.

II. *Terebellicola* Sars, nov. gen.

Mas ignotus. Corpus feminæ depressiusculum, subelongatum,

antice latius, postice attenuatum, segmentis undecim compositum. Abdomen thorace angustius. Caput cum segmento primo thoracico conjunctum, subsemicirculare (fronte productiuscula). Rostrum frontale haud prominens neque fissum. Antennæ primi paris sexarticulatæ; antennæ secundi paris pediformes, triarticulatæ, articulo ultimo unguibus quatuor armato. Maxillipedes breves, triarticulati, subcheliformes, articulo ultimo ungue valido arcuato formato. Rami pedum quatuor parium primorum ambo triarticulati. Pedes quinti paris bene evoluti, antecedentes magnitudine æquantes, sed simplices (non biramosi), biarticulati. Sacculi oviferi duo, subelongati.

Spec. *Terebellicola reptans* S.

Af denne Copepode fandt jeg 5 Exemplarer, alle Hunner, paa to forskjellige Individuer af en stor *Terebella* ved Christiansund. De sad fast paa forskjellige Steder af Terebellens Hud, og naar de irriteredes, krøbe de temmelig hurtigt og jævnt omkring paa samme og smuttede behændigt mellem de talrige Tentakler af deres Vært, til hvilken de altid strax kom tilbage, saa ofte de end bleve bortjagne, for paany at klamre sig fast til den. Dyrets Længde $1\frac{2}{3}$ mm.

III. *Sabelliphilus* Sars, nov. gen.

Corpus subteres, elongatum, postice attenuatum, segmentis decem compositum. Abdomen thorace angustius. Caput feminæ cum segmento primo thoracico conjunctum, valde elongatum, maris a thorace disjunctum. Rostrum frontale subtus porrectum, profunde bifurcatum. Antennæ primi paris septemarticulatæ, articulis duobus primis plus (feminæ) minusve (maris) dilatatis; antennæ secundi paris pediformes, validæ, quadriarticulatæ, articulo ultimo unguibus tribus, penultimo unico armato. Maxillipedes mediocres, triarticulati, articulo ultimo unguiculato. Rami pedum quatuor parium primorum ambo triarticulati. Pedes quinti paris rudimentarii, minimi, simplices (non biramosi), uniarticulati. Sacculi oviferi duo, elongati, subcylindrici.

Spec. *Sabelliphilus elongatus* S.

Denne Art synes ikke at være sjelden ved vor Vestkyst, hvor

jeg ved Manger (nær ved Bergen) og Slaatholmen i Lofoten har fundet den paa Gjellerne af *Sabella Sarsii* Krøyer i faa Exemplarer (1 eller 2 paa hvert af 5—6 forskellige Individuer af denne Annelide), alle Hunner, med Undtagelse af en ung Han. Hunnens Krop er ikke fuldt 2^{mm} lang, med Æggesækkene 2¹/₂^{mm}. Den unge Han, som havde en Længde af henved ³/₄^{mm}, udmærker sig fra Hunnen ved sit forholdsviis bredere og fra det første Brystsegment fuldstændigt adskilte Hoved. At den endnu ikke var fuldkomment udvoxen fremgik deraf, at dens Bagkrop kun bestod af 4 Segmenter og at dens 4 Par Svømmefødder havde overalt i begge Grene kun 2 Led.

IV. *Chonephilus* Sars, nov. gen.

Corpus elongatum, teres seu lateraliter compressiusculum, feminae antice arctius, medio latius, thorace e segmentis quatuor composito, maris antice latius, thorace e segmentis sex composito. Abdomen thorace angustius, quinquearticulatum. Caput a thorace disjunctum. Rostrum frontale subtus porrectum, profunde bifurcatum. Antennae primi paris brevissimae, quinquearticulae, articulis duobus primis valde dilatatis spinisque validis armatis, ultimis tribus retro flexis (angulum fere rectum cum illis formantibus), arctioribus, flagella seu appendices duas membranaceas, tenues, cylindricas, uniarticulatas, apud marem longissimas, gerentes. Antennae secundi paris pediformes, validae, quadriarticulae, articulo ultimo unguibus tribus armato. Maxillipedes feminae non visi, haud dubie minuti, maris validi, quadriarticulati, subcheliformes, articulo ultimo ungue valido arcuato formato. Solummodo tria paria pedum natatoriorum biramosorum, ramis ambobus triarticulatis. Pedes quarti paris rudimentarii, minuti, simplices (non biramosi), uniarticulati. Sacculus oviferus unicus, dorsalis, subglobosus.

Spec. Chonephilus dispar S.

Af denne mærkværdige, fra de ovenfor beskrevne temmelig meget afvigende Form har jeg hidtil kun seet 2 Exemplarer, det ene en Hun, det andet en Han, hvilke begge fandtes fæstede til den indre eller ventrale Side af Gjellerne nær ved Munden hos

et Individ af den af mig beskrevne *Chone papillosa* fra Ramfjorden ved Tromsø. Hunnen var $1\frac{2}{3}$ mm, Hannen kun 1mm lang. Ulighed mellem begge Kjøen er her betydeligt større end hos de ovenfor beskrevne Former.

Hr. Sars gav en kort Beretning om et nyt lernæalignende Krebsdyr, Sabellacheres gracilis Sars.

Paa et ualmindeligt stort Individ af *Myxicola Sarsii* Krøyer fra Tromsø fandt jeg et enkelt Exemplar af et besynderligt parasitisk Krebsdyr, som jeg betegner med ovenstaaende Navn (dannet af *Sabella* og *αχρηρης*, besværlig, plagende).

Det sad med sin ene Ende, Hovedet, stærkt fæstet til og noget indsænket i Huden af Anneliden paa dennes ventrale Side i Furen, som adskiller første og andet Kropsegment fra hinanden, men forøvrigt ragende frit frem udad og fortil i det ventrale Mellemrum af de tvende Gjellepartier, saa at det ved en overfladisk Betragtning tog sig ud som en Anneliden tilhørende Tentakel eller Mundtraad¹.

Dyret har en Længde af 5mm, altsaa en betydelig Størrelse i Forhold til sin Vært (hvis Krop var 52mm lang); deraf udgjør den egentlige Krop omtrent 3mm og den eneste, dorsale, næsten i lige Flugt med Kroppen løbende Æggesæk 2mm. Kroppen er stærkt forlænget og meget smal, cylindrisk, ikke mærkelig afladet paa Ryg eller Bug, lige i dens bageste Totrediedeles og kun i dens forreste Trediedeel ganske lidt krummet nedad; bagtil er den næsten $\frac{1}{2}$ mm bred og afsmalnes efterhaanden fortil, saa at den forreste Ende eller Hovedet neppe har en Brede af $\frac{1}{4}$ mm. Den viser kun yderst svage eller utydelige ringformige Indsnøringer som Antydninger til Segmentering, hvilke ere mest kjendelige paa Rygsiden

¹ Jeg formoder ogsaa, at den enkelte kølleformige Mundtraad, som Grube tillægger sin *Myxicola infundibulum*, *M. Grubii* Krøyer, og endog anfører blandt Charactererne for Slægten *Myxicola*, heller ikke er noget Andet end en saadan lignende Parasit; thi jeg finder hos et af mig fra Neapel hjembragt Exemplar af denne Art 2 meget smaa coniske Mundtraade ganske ligesom hos vor norske *M. Sarsii* (see min Meddelelse om de norske Sabeller ovenfor S. 131).